

WĘDRÓWKA
KU MĄDROŚCI

ANNA
KUZIOMKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania filozofii dla III etapu edukacyjnego. Poziom podstawowy

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Strona redakcyjna

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – prof. Radosław Cezary Gwizdon
dr Jan Łukasiuk
Jadwiga Iwanowska
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

U źródła pytań istotnych.

Klasa/czas trwania lekcji

klasa I, 45 minut

Cele

Uczeń:

- dostrzega naturę pytań filozoficznych,
- charakteryzuje pytania filozoficzne, podając ich najważniejsze cechy: ogólność, racjonalność, orientacja na to, co ostateczne lub podstawowe,
- wskazuje pytania o charakterze filozoficznym,
- przytacza argumenty filozoficznych pytań powstałych na gruncie nauki,
- podaje przykłady naukowych rozwiązań wynikających z filozoficznych problemów.

Metody/Techniki/Formy pracy: dyskusja, pogadanka, analiza pytań i odpowiedzi, praca samodzielna, praca w grupach, graficzny zapis mapy myśli.

Środki dydaktyczne: tablica interaktywna, stanowiska komputerowe dla każdego ucznia.

Opis przebiegu lekcji

1. Faza wprowadzająca

Nauczyciel przedstawia uczniom temat, cel lekcji i kryteria sukcesu.

2. Rozmowa sondująca:

- Dlaczego zadajemy pytania?
- Czy wszystkie pytania są równie ważne?
- Jakie pytania stawia filozofia?

3. Faza realizacyjna

- a. Uczniowie zapisują przykłady różnych pytań, które pojawiają się na tablicy interaktywnej i są widoczne dla wszystkich. Nauczyciel steruje procesem tak, by nastąpiło zróżnicowanie wagi wypowiedzi oraz by pojawiły się pytania „filozoficzne”. [Nauczyciel może skorzystać z gotowego zestawu pytań, które wyświetlą się na tablicy, wtedy zadaniem uczniów jest wskazanie pytań filozoficznych i zaznaczenie ich kolorem.]
- b. Nauczyciel prosi o wykonanie tabeli składającej się z dwóch kolumn, które podpisują: pytania dotyczące życia codziennego oraz pytania naukowe (wymagające wiedzy ogólnej).
- c. Zadaniem uczniów jest przyporządkowanie podanych w poprzednim zadaniu pytań do odpowiednich kolumn.

4. Na tablicy pozostaną pytania, których uczniowie nie przyporządkują do żadnego z typów. Zanim uczniowie zajmą się pozostawionymi pytaniami, nauczyciel prosi o podanie cech przyporządkowanych pytań. Nauczyciel może stosować techniki naprowadzające. Pytania z kolumny pierwszej mają znaczenie w praktycznej komunikacji międzyludzkiej. Pytania z kolumny drugiej odsyłają nas do wiedzy traktowanej użytkowo bądź jako cel sam w sobie. Odpowiedzi na pytania nieprzyporządkowane nie dadzą się rozstrzygnąć przez odwołanie ani do faktów, ani do dorobku wiedzy. Ten zakres pytań jest głównie terenem filozofii. Uczniowie dodają trzecią kolumnę, do której przyporządkują pytania o charakterze filozoficznym.
5. Ćwiczenie: waga pytań: Czy wszystkie pytania są równie ważne?
 - a. Uczniowie podzieleni na grupy 4-6-osobowe przyznają pytaniom z tabeli ocenę w skali od 1 do 5. Pojawia się kontrowersje: pytania praktyczne mogą wydać się ważniejsze od pytań ogólnych, pytania dotyczące wiedzy przyrodniczej od pytań „filozoficznych”. Interesujące jest kryterium następujące: na które pytania łatwiej odpowiedzieć?
6. Ćwiczenie: Analiza pytań Immanuela Kanta
 - a. Nauczyciel przedstawia trzy pytania postawione przez Immanuela Kanta: Co mogę wiedzieć? Co powinienem czynić? Czego mogę się spodziewać?
 - b. Uczniowie w grupach przeprowadzają swobodną interpretację wybranego pytania kantowskiego tworząc do niego graficzną mapę odpowiedzi (w formie mapy myśli).
7. Podsumowanie lekcji
 - a. Czy na każde pytanie jest odpowiedź?
 - b. Zadanie domowe: Spróbuj sformułować trzy nurtujące Cię lub Twoim zdaniem ciekawe pytania dotyczące otaczającej Cię rzeczywistości.